

Afstandsnorm voor windturbines op land is onwenselijk, maar duidelijkheid moet nu vooropstaan

Nederland staat voor grote uitdagingen: jaarlijks 100.000 woningen realiseren, bedrijven concurrerend houden én onze klimaatdoelen halen. De vraag naar stroom en naar ruimte is groot. Het samenbrengen van opwek en afname is dan ook een belangrijke oplossing voor de ruimtelijke inpassing en het ontlasten van het elektriciteitsnet. In de [Kamerbrief](#) over het ontwerpbesluit leefomgeving kondigt staatssecretaris Bertram een afstandsnorm van twee keer de tiphoogte aan. Wij betreuren de gemaakte keuze dan ook ten zeerste. De norm beschermt omwonenden niet tegen geluid en slagschaduw, maar beperkt wel de mogelijkheden voor de beste ruimtelijke- en netinpassing. Daarmee wordt de ruimte voor woningbouw, economische ontwikkeling en de energietransitie onnodig beperkt. Toch is er na vijf jaar onzekerheid vooral behoefte aan voorspelbaarheid en een stabiel landelijk kader.

Daarom roepen wij Kamerleden op om duidelijkheid te creëren. De keuze voor een afstandsnorm is gemaakt. Nu is het van belang om het kabinet te vragen zoveel mogelijk ruimte te houden voor maatschappelijke ontwikkeling binnen dit besluit. Dat vraagt om garanties voor een zorgvuldige uitvoering zodat onbedoelde neveneffecten kunnen worden voorkomen en geen aanvullende beperkingen.

Het belang van duidelijkheid

De afgelopen vijf jaar ontbraken duidelijke landelijke kaders voor windturbines op land. In de tussentijd konden normen lokaal per project worden samengesteld. Deze versnippering veroorzaakte langdurige onzekerheid. Omdat de ontwikkeling van een windpark gemiddeld zeven jaar duurt, maakt wisselende regelgeving het voor marktpartijen moeilijk om investeringsbesluiten te nemen. Veranderende regelgeving kan namelijk tot gevolg hebben dat een project plotseling niet meer rendabel is. [RVO](#) gaf dit jaar aan dat ontbrekende landelijke regels de belangrijkste reden zijn dat de ontwikkeling van windparken op land is stilgevallen. De voorgestelde norm is naar onze overtuiging niet de juiste inhoudelijke keuze, maar biedt wel de duidelijkheid die nodig is om projecten in de pijplijn weer perspectief te geven. Nieuwe politieke onzekerheid zou op dit moment schadelijker zijn dan het aanvaarden van deze onvolmaakte norm.

De norm biedt schijnzekerheid en heeft ongewenste effecten

Hinder door windturbines ontstaat door geluid en slagschaduw. In deze [factsheet](#) leest u hoe geluid en slagschaduw zich verspreiden. Een generieke afstandsnorm sluit daar niet goed op aan: de daadwerkelijke hinder voor omwonenden wordt bepaald door geluid en slagschaduw en niet door de afstand tot een turbine. De norm wekt daardoor de indruk van bescherming, maar biedt die in de praktijk niet. Ook het Kabinet [erkent](#) deze constatering.

Een afstandsnorm van twee keer de tiphoogte tot een woning kan er in de praktijk toe leiden dat alleen lagere turbines mogelijk zijn. Er zijn dan meer turbines nodig om dezelfde energieopbrengst te realiseren. De aangekondigde afstandsnorm wringt met het Nationaal Plan Energiesysteem, waarin voor 2040 wordt uitgegaan van een verdubbeling van het benodigde vermogen aan windenergie. Het is daarom belangrijk dat de afstandsnorm en de daarmee gepaarde hoogtebeperking de juiste uitzonderingen kent voor locaties waar veel

windvermogen wenselijk is, zoals hij grote afnemers rond bedrijventerreinen of in havengebied. Een goede uitwerking van de afstandsnorm en de uitzonderingen is daarom cruciaal.

Verbeter de uitwerking zonder het besluit opnieuw open te breken

NedZero roept het kabinet op om bij de uitwerking van het besluit drie punten te borgen.

- Leg de afstand vast ten opzichte van *woonkernen* in plaats van individuele woningen. Solitaire woningen in het buitengebied, in combinatie met een afstandsnorm, kunnen heel veel schade toebrengen aan het plaatsingspotentieel en daarmee onevenredig de energietransitie in de weg zitten. Dit gaat niet ten koste van goede bescherming voor bewoners van solitaire woningen in het buitengebied, omdat de milieunormen (die bescherming bieden tegen geluid en slagschaduw) wel van kracht zullen blijven.
- In de Kamerbrief wordt al genoemd dat het repoweren van bestaande windlocaties dient te worden uitgezonderd. Wij onderschrijven dit belang. Daarbij roepen wij op om ook gerichte uitzonderingen mogelijk te maken voor locaties waar windenergie logisch en maatschappelijk wenselijk is, zoals industriegebieden, havens en bedrijventerreinen en langs infrastructuur zoals langs snelwegen en knooppunten. Ondernemers in het hele land worstelen met afnamecongestie en [kunnen zichzelf met lokale opwek voorzien in de behoefte](#) zolang netverzwaring op zich laat wachten.
- Betrek de markt nauw bij deze uitwerking. Marktpartijen kunnen vanuit de praktijk helpen om uitzonderingen zo af te bakenen dat de norm uitvoerbaar blijft en windenergie mogelijk blijft op locaties waar zij het energiesysteem en de lokale economie ondersteunt. Zo kunnen de ongewenste effecten van dit grove instrument worden beperkt zonder opnieuw onzekerheid te creëren over het landelijke kader.

Onze oproep aan de Kamer is daarom: Zorg voor duidelijkheid nu er gekozen is voor een afstandsnorm en vraag het kabinet om een zorgvuldige uitvoering te garanderen in samenwerking met de markt.

Vriendelijke groet,

NedZero, Bouwend Nederland, Netbeheer Nederland, NVDE, VNO-NCW, Energie Samen, de Natuur en Milieufederaties, LTO, Energie-Nederland.

